

**Soproni Egyetem
Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar**

DOKTORI (Ph.D.) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

**A LEGNAGYOBB MAGYARORSZÁGI VÁLLALATOK
GAZDASÁGI HELYZETÉNEK ELEMZÉSE**

SÁVAY BALÁZS

Témavezető: Prof. Dr. Székely Csaba

**Sopron
2019**

DOKTORI ISKOLA:

Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok
Doktori Iskola

VEZETŐJE: Prof. Dr. Kiss Edit Éva DSc egyetemi tanár

Témavezető: Prof. Dr. Székely Csaba DSc egyetemi tanár

.....

Témavezető támogató aláírása

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A témaválasztás indoklása, jelentősége	4
2.	A disszertáció felépítése	5
3.	A kutatás tartalma, módszere	6
4.	A kutatás eredményei.....	9
4.1.	A hipotézis vizsgálatok értékelése	9
4.2.	Tézisek és újszerű tudományos eredmények.....	12
5.	Összegző következtetések és javaslatok.....	14
6.	Az értekezés témaköréhez tartozó publikációk	16

1. A témaválasztás indoklása, jelentősége

Az értekezés azt vizsgálja, hogy a vállalatok fejlődése szempontjából mely tényezők játszzák a legfontosabb szerepet, továbbá arra keres választ, hogy mitől függ egy-egy vállalat sikeressége. Ezekre a kérdésekre a legnagyobb hazai vállalatok tapasztalatai alapján kereste a szerző a válaszokat. A sikeresség szempontjából nyilvánvalóan nem a méret a legfőbb meghatározó tényező, hanem inkább az, hogy a fejlettség mely fokán áll egy-egy cég. Ettől függetlenül a nagyméretű vállalatok elemzése számos olyan kérdésre is választ adhat, amelyek lényegesek a gazdaság egészének fejlődési tendenciái szempontjából. Ez indokolta a legnagyobb magyarországi vállalatok vizsgálatát.

Az értekezés egyik újdonságát az adja, hogy valós cégek éves beszámolóí összegyűjtött adatai alapján önálló értékelés készült. A kutatás mintegy két évtized anyagát öleli fel, amelyben az Európai Unióhoz való csatlakozás és a világgazdasági válság hatásai egyaránt elemezhetők. A vizsgálatok eredményeként megfigyelhetővé vált, hogy egy-egy iparág hogyan rendeződött át, valamint egy-egy vállalat hogyan fejlődött, esetleg hogyan veszítette el korábbi vezető pozícióját. A modell alkalmazásával az is előre jelezhetővé vált, hogy egy-egy vállalat javíthat-e helyzetén, vagy továbbra is súlyos problémákkal fog küszködni. Így az első pillantásra meglepőnek tűnő változások, amelyek szerint egyik évről a másikra cégóriások esnek ki a top50-es ranglistáról, már sokkal érthetőbbé válnak.

A disszertáció ezen közvetlen vizsgálatok alapján a nem mérhető és nem látható háttér folyamatok megértését is elő kívánja segíteni, és a jövőbeni kutatások számára is irányt kíván mutatni. Az új tudományos eredmények elsősorban e kérdések megválaszolására irányulnak.

2. A disszertáció felépítése

A doktori értekezés első fejezetében először a növekedés fogalmát definiálja a szerző. Erre azért van szükség, mert a vállalatvezetők napjainkban folyamatos növekedési kényszer alatt kénytelenek döntéseiket meghozni. Különbséget tesz a mennyiségi és a minőségi növekedés között, amelyek közül az utóbbi a fontosabb, amit fejlődésnek is nevezünk. A disszertációban a növekedést először makrogazdasági kontextusba helyezi és azon belül is először a gazdasági növekedési ciklusokat mutatja be, majd azt követően a klasszikusok által definiált gazdasági növekedési és fejlődési elméleteket vizsgálja. Ezt követően a vállalatok szintjén értelmezi a fejlődést, aminek mutatói révén jut el a rangsorokhoz (3. fejezet).

A disszertáció egyik nagy értékének bizonyulhat, hogy a gyakorlatból merít széles adatbázist, így egyszerre több vállalat adataival, több iparággal foglalkozik részletesen. Az adatok az ezredforduló utánra vonatkoznak, tehát relatíve aktuálisak, és közel másfél évtizeden át kísérik figyelemmel a legnagyobb magyarországi vállalatok életében bekövetkezett változásokat.

A kutatások által lefedett időtartam körülbelül felénél a gazdaság ciklikus mozgásából is eredő nagyobb gazdasági visszaesés látható, ami különösen érdekessé teszi az vizsgálat eredményeit: első kézből ad információt arról, hogy egy nagy gazdasági válság hogyan változtatja meg egy-egy cég, - vagy nagyobb összefüggésben nézve, - egy-egy iparág helyzetét, milyen reakciókat vált ki egy-egy vállalatból, hogyan alkalmazkodnak ezek a megváltozott helyzethez. Ez a fejlődés – az evolúció – és a túlélés egyik velejárója és alapvető kívánalma is egyben.

A kutatás módszertanát mutatja be a 4. fejezet, ahol a makroszinten megfigyelhető tendenciákat valós, auditált vállalati beszámolók alapján, illetve ezt követően a szerző mikroszintű elemzésbe bocsátkozik különféle statisztikai módszerekkel (kvantitatív, többváltozós statisztikai módszerek). Ezután önálló modellt kísérel meg létrehozni (melynek menetét az 5. fejezetben ismerteti), amellyel az egyes vállalatok fejlettségi szintjeit lehet pontosabban behatárolni. Ennek segítségével már jobban lehet látni, hogy az alkalmazkodás melyik vállalatnál várhatóan mennyire fog sikeresen végbemenni, így érthetőbbé válik, hogy egy-egy nagyobb

vállalat hogyan tűnhet el egyik évről a másikra a történelem süllyesztőjében, miért válik felvásárlás tárgyává, vagy vonul ki teljesen az országból.

Ennek megfelelően a szerző a vállalatokat elsősorban ezen dimenziók mentén klaszterekbe sorolja, amelyek tulajdonképpen azt mutatják meg, hogy melyik vállalat milyen fejlettségi szinten áll, illetve hogyan fejlődött, vagy fejlődött vissza az évek során. A makroszintű trendelemzések többnyire Excel kalkulációs szoftver segítségével, míg a mikroszintű adatelemzések az SPSS 16.0 verziójával készültek, és a magyarországi vállalatok útját mutatják be. Terjedelmi korlátok miatt nem került vizsgálatra, hogy ugyanezen cégek más országokban levő leányvállalatai, vagy anyavállalatai milyen fejlődési utat jártak be ezen időszak alatt, ami feltehetően szintén kihatással volt a kutatásban szereplő vállalatok sorsának alakulására is. A Magyarországra vonatkozó makro- és mikroszintű vizsgálati eredményeket a 6. fejezet mutatja be, valamint a 7. fejezetben kerülnek összefoglalásra az újszerű eredmények.

A disszertáció utolsó fejezetében a következtetéseket, az új tudományos eredményeket, a kutatómunka hipotéziseinek elvetését, illetve elfogadását ismerteti a szerző, valamint kitekintést nyújt a kutatás további kibővítésének és gyakorlati alkalmazhatóságának lehetőségeit illetően is (8. fejezet).

3. A kutatás tartalma, módszere

A kutatás módszertanát egyrészt a rendelkezésre álló, vagy feltárható adatbázisok felhasználási módjai, másrészt a gazdasági elemzésekhez szükséges mutatószámok és mutatószám rendszerek elméleti összefüggései határozzák meg. Emellett szükség van az informatikai, statisztikai rendszerek, szoftverek megismerésére, sőt egyes területeken továbbfejlesztésükre is. Olyan összetett módszer-együttes létrehozására volt szükség, amely lehetővé teszi a nagy tömegű adat racionális felhasználását, és a szakmailag helyes értelmezést egyaránt. Sorrendben először az adatbázis összegyűjtésére és összeállítására, majd a

mutatószámok kiválasztására, majd a statisztikai elemzésre került sor, az SPSS programcsomag alkalmazásával. A kutatás továbbfejlesztése (folytathatósága) érdekében az adatbázis kezelésére egy keretprogram is készült, amely automatikussá teszi az értékelés elvégzését lehetővé tevő táblázatok és ábrák elkészítését.

A kutatás során többféle adatbázis vizsgálatára és szintézisére került sor. A már meglévő szekunder információk összegyűjtése az elérhető rangsorok felkutatásával és letöltésével kezdődött. A szerző a Deloitte által közreadott listákat a vállalat honlapjáról töltötte le, valamint a Deloitte rangsoraival által nem lefedett évekre könyvtári kutatás révén a HVG listái segítségével egészítette ki a rangsorokat. Az adatok Excel formátumra konvertálása után a kormányzati honlapról (<https://e-beszamolo.im.gov.hu>) letöltésre került valamennyi, a listában szereplő vállalat éves beszámolója. Így a szerző az összegyűjtött rangsorokban már meglévő adatokat (árbevétel, adózott eredmény), kiegészítette további információkkal: valamennyi főbb eredménykategória értékeivel, valamint a legfőbb mérlegsorokkal, illetve a kiegészítő melléklet alapján a létszám adatokkal és a tulajdonosi struktúrával. A közös pénznem hiányának megoldására a kiegészített adatokat az aktuális év végi, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett árfolyamon átszámította egységesen valamennyi vállalatra nézve, millió euróra.

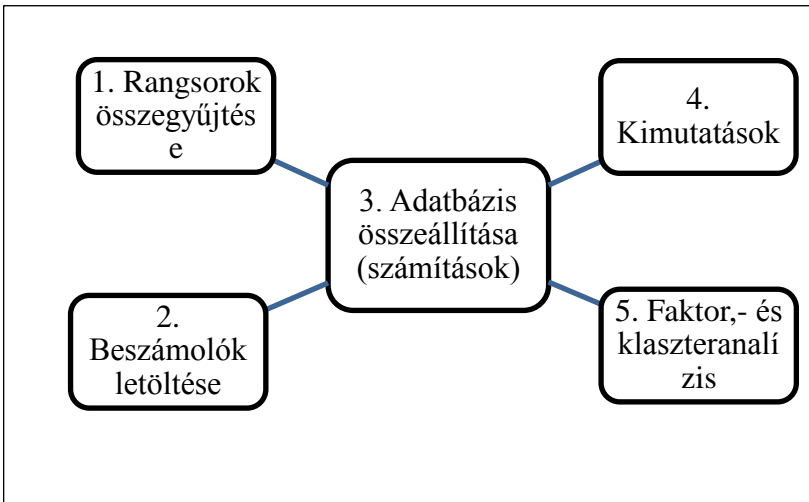
Az adatgyűjtés és elsődleges feldolgozás eredményeképpen kiterjedt adatbázis állt rendelkezésre különböző vizsgálatok elvégzésére. A létrehozott Excel alapú kalkulációs modell sajátossága, hogy a millió euróra átszámított értékeket képes összefoglalóan mutatni, akár egy-egy vállalat szintjén is, vagy akár iparági összesítésben. A modell előnye lehet továbbá, hogy az újabb évek adataival tetszőlegesen bővíthető, ezáltal dinamikus, folytonos és könnyen aktualizálható.

Mivel az alapadatok közvetlenül nem vethetők össze egymással, ezért viszonyszámok képzésére és kalkulálására volt szükség. A pénzügyi beszámoló alapadataiból lehetőség volt pénzügyi mutatószámok képzésére is, melynek révén összehasonlíthatóvá váltak egymással a vállalatok, valamint ez a faktoranalízis kiindulópontjaként is szolgált.

A szerző célja a faktoranalízissel az volt, hogy azonosíthasson több változót is, amit egyetlen változóba, faktorba sűrítve már mérhetővé és ábrázolhatóvá tegye a vállalatok fejlettsége közötti összefüggéseket.

Ezt követően klaszteranalízis segítségével a megfigyelt változók tekintetében közös tulajdonságokkal bíró vállalatokat igyekezett azonos, homogén csoportokba (klaszterekbe) sorolni. A klaszterekbe sorolás segítségével tendenciákat, közös jellemzőket azonosított az egyes vállalatok között, amelyek túlmutatnak az iparági besorolás keretein és a végbemenő folyamatok mélyebb megértését szolgálhatják.

A vizsgálatok menetének rövid áttekintését adja az 1. ábra.

1. ábra: Az adatbázisgyűjtés és az elemzések menete

Forrás: a szerző saját összeállítása

A disszertációban elemzett vállalatok közé azok tartoznak, akik az évek folyamán a legnagyobb 50 közé több alkalommal is bekerültek. Az egy-egy alkalommal a listán szereplő vállalatok nem képezték a kutatás alapját, ugyanakkor a listán huzamosabban szereplő vállalatok, amelyek idővel kikerültek onnan, viszont igen.

4. A kutatás eredményei

4.1. A hipotézis vizsgálatok értékelése

A fenti vizsgálatok elvégzése után a disszertáció elején megfogalmazott hipotézisek igazolására, vagy elvetésére is sor kerülhetett. Ezek eredményei összefoglalóan az alábbiakban olvashatók.

H1: a vállalatok helyzete nemcsak iparági besorolásuktól függ, más jellemzőik jobban befolyásolják azt.

Egy-egy vállalat helyzetét nem csak azon iparág teljesítménye és tendenciái határozzák meg, amelyben tevékenykedik, hanem megfelelő menedzseri döntésekkel elmozdítható stabilan fejlődő vállalattá még a válságágazatban működő cég is.

Ez a tézis igazolódott, hiszen a felállított modell segítségével bebizonyosodott, hogy a vállalatok között más tényezők tekintetében nagyobb hasonlóságot lehetett találni, mint az iparági hovatartozást tekintve. A vizsgálat eredményéből az látható, hogy a hatékonyságot meghatározó tényezők összhatása determinálja a vállalatok helyzetét.

H2: a külföldi tulajdonú vállalatok jobban teljesítenek, mint a belföldi többségi tulajdonban levők.

A magyarországi cégek között egyfajta dualitás figyelhető meg: külföldi és belföldi tulajdonúakra oszthatóak. Általánosan elterjedt feltételezés, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok fejlettebbek, modernebbek és ezáltal jobb teljesítményre képesek.

Ez a tézis nem bizonyult helyesnek, hiszen a tulajdonosok szerint alábontott csoportok között nem mutatkozott szignifikáns különbség. A disszertációban bemutatott modell alapvetően más tényezők szerint képzett csoportokat, ahol az egyes csoportokon belül vegyesen voltak belföldi és külföldi tulajdonban levő vállalatok is, nem alkotott önálló csoportot egyik sem. Ennél a tézisével jól megfigyelhető, hogy a magas színvonalú technológia és a vállalat innovatívabb jellege csak potenciálisan ad a vállalkozásoknak komparatív piaci előnyöket. Ki kell hangsúlyozni, hogy az emberi erőforrás kvalifikáltsága, a piaci versenyfeltételek tisztasága és a top-menedzseri képességek együttesen biztosíthatják a valódi előnyök kiépítését.

H3: az újabb eszközökkel és technológiákkal rendelkező vállalatok eredményesebbek is.

Az új, modern eszközparkkal rendelkező vállalatok feltehetően jobban teljesítenek. A disszertáció arra keresi a választ, hogy régebbi eszközök megfelelő kihasználtság és működtetés mellett eredményesebbé tehetnek-e egy vállalatot, mint az akár teljesen új gépeket használó vállalatok.

Ez a tézis nem bizonyult helyesnek, hiszen az elemzések során láthatóvá vált, hogy az eszközmegújítási mutató, mint tényező nem gyakorolt szignifikáns hatást, így a végleges modellből kimaradt. Ez logikus, hiszen önmagában az újabb eszközökkel és technológiákkal rendelkező vállalkozások nem feltétlenül eredményesebbek is. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy az innováció csak potenciális lehetőséget jelent a gazdálkodók számára és önmagában nem garantálja a magas szintű hatékonyságot.

H4: a magasabb átlagbért fizető vállalatok jobb teljesítménymutatókat tudnak felmutatni.

A magasabb bért fizető és ezáltal feltételezhetően képzettebb munkaerőt alkalmazó vállalatok jobban teljesítenek az alacsonyabb és képzetlenebb munkaerőt alkalmazó vállalatoknál.

Ez a tézis nem bizonyult helyesnek, hiszen az erőforrásait megfelelően felhasználva bármelyik vállalat lehet hatékony, függetlenül attól, hogy az alaptervekenysége képzettebb munkaerőt igényel-e, vagy sem. A végleges modellből ez a tényező is kimaradt, mivel nem bírt statisztikailag szignifikáns hatással. Ennek több oka is lehet: Egyrészt a magasabb munkabér nem garantálja a képzettebb munkaerő odaáramlását (Magyarországon jellemző pl., hogy a kvalifikáltabb munkaerő külföldön próbálkozik), másrészt csak az erőforrások közötti magas szintű összhatás (szinergia) képes biztosítani a leghatékonyabb üzletmenetet és ezen keresztül a piaci előnyök kiépítését.

H5: az egyes vállalatok rangsorban elfoglalt helyének változása előre jelezhető.

Azonosíthatóak trendek és tendenciák, amelyek egy-egy vállalati stratégiai döntés lenyomatai. Egy-egy döntés által eredményezett változás egyben

hatással van a rangsorban elfoglalt helyezésre is, így egy-egy adott változás alapján determinálható annak következménye is, így a rangsorban elfoglalt helyezés is.

Ez a tézis igazolódott, hiszen az elkészült végleges modellben elfoglalt vállalati helyezések együtt mozogtak a rangsorban betöltött pozíciókkal is. A disszertáció bemutatta, hogy a rangsorban közel azonos helyen levő vállalatok között bár látszólag csak néhány helyezés a különbség, a háttérben azonban sokkal mélyebben húzódó különbségek is vannak. Ezek által jobban megérthető a rangsorokat a háttérben mozgó tényezők, valamint az, hogy az egyik évben egymáshoz közel levő vállalatok a következő évben miért távolodnak el jelentős mértékben egymástól: az egyik miatt javít sokat helyzetén, míg a másik akár ki is eshet a legnagyobbak listájáról. A hipotézis helyessége nagymértékben attól függ, hogy a modellben milyen tényezők, mutatók lettek figyelembevéve, valamint attól, hogy mennyire stabil a gazdasági környezet, amelyben az előrejelzés elvégzésre kerül. A szerző megjegyzi, a ráfordítás-hatékonysági mutatók között nem létezik olyan kifejezőképes mutató, amely garantáltan jelzi a vállalatok rangsorban elfoglalt helyének változását. A rangsorban elfoglalt hely megváltozása ugyanis olyan sok faktor által determinált eredő, melynek hatását csak bizonyos valószínűséggel lehetséges megbecsülni, de bizonytalan környezetben is előre kell jelezni.

A hipotézisvizsgálatok eredményeit összefoglalóan az 1. táblázat mutatja.

1. táblázat: A hipotézisvizsgálatok eredménye

Hipotézis	Hipotézis leírása	Vizsgálat eredménye
<i>H1</i>	A vállalatok helyzete nemcsak iparági besorolásuktól függ, más jellemzőik jobban befolyásolják azt.	Igazolódott
<i>H2</i>	A külföldi tulajdonú vállalatok jobban teljesítenek, mint a belföldi többségi tulajdonban levők.	Nem igazolódott
<i>H3</i>	Az újabb eszközökkel és technológiákkal rendelkező vállalatok eredményesebbek is.	Nem igazolódott

<i>H4</i>	A magasabb átlagbért fizető vállalatok jobb teljesítménymutatókat tudnak felmutatni.	Nem igazolódott
<i>H5</i>	Az egyes vállalatok rangsorban elfoglalt helyének változása előre jelezhető.	Igazolódott

Forrás: a szerző saját szerkesztése

A hipotézisvizsgálat során megerősítést nyert illetve elvetett felvetések együttesen vezettek el a disszertáció téziseihez, amelyek összefoglalóan az alábbiakban kerülnek ismertetésre.

4.2. Tézisek és újszerű tudományos eredmények

Az új és újszerű eredményeket tömörebben az alábbiakban ismerteti a szerző. Bemutatásra kerülnek a megállapított tézisek, valamint a kutatás során feltárt további eredmények.

T1: a vállalatok rangsorban elfoglalt helyzete nemcsak iparági besorolásuktól függ, más jellemzőik jobban befolyásolják azt.

T2: a vizsgálatok nem igazolták, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok jobban teljesítenek, mint a belföldi többségi tulajdonban levők.

T3: nem feltétlenül igaz az az állítás, hogy az újabb eszközökkel és technológiákkal rendelkező vállalatok eredményesebbek is.

T4: az sem igazolódott be, hogy a magasabb átlagbért fizető vállalatok jobb teljesítménymutatókat tudnak felmutatni. Az erőforrásait megfelelően felhasználva bármelyik vállalat lehet hatékony, függetlenül attól, hogy az alaptevékenysége képzetesebb munkaerőt igényel-e, vagy sem.

T5: az egyes vállalatok rangsorban elfoglalt helyének változása előre jelezhető, és megérthető a rangsorokat a háttérben mozgó tényezők.

A disszertáció előzetesen nem fogalmazott meg ezzel kapcsolatos hipotézist, de a kutatások során bebizonyosodott, hogy a válság legjobban mely iparágakat sújtotta, ez vezetett el a hatodik tézis megfogalmazásához.

T6: a 2008/2009 évi válság leginkább az ingatlan és építőipart, valamint a technológia, média és telekommunikáció illetve fogyasztóipar és szállítás területét érintette hátrányosan.

Új, vagy újszerű eredménynek tekinthetők a következő megállapítások is, amelyek nem közvetlenül a hipotézisek vizsgálatához, hanem inkább a szakirodalom elemzéséhez, illetőleg a kutatási feladat végrehajtása során nyilvánvalóvá vált összefüggésekhez kapcsolódnak.

- Az értekezésben **az egyes iparágak vállalatai arányának változása újszerűen került ábrázolásra,** és ezáltal lehetséges a világgazdasági válság hatásának bemutatására a top50 cég rangsorán keresztül (a gyártó cégek megnövekedett aránya, valamint az ingatlan és a telekommunikációs vállalatok arányának visszaesése). **A nemzetközi összevetés céljából a hazai adatokat több közép-kelet európai ország adataival is összehasonlította a szerző, azok rangsoraira is elkészítette és ábrázolta az elemzéseket.**
- A szerző vizsgálta **és bemutatta a gazdasági válság más területekre gyakorolt hatásait:** a pénzeszközállomány az energiaiparban nőtt a leginkább, az átlagos iparági eladósodottság főleg a gyógyszeriparban nőtt, valamint az alkalmazottak számának változása a fogyasztóiparban csökkent legjobban.
- A disszertáció **új eredményének tartja az úgynevezett kettős dualitás ábrázolását** a legnagyobb hazai vállalatokon keresztül: exporthányad és bérek, valamint exporthányad és hozzáadott érték vonatkozásában, külföldi és belföldi tulajdonosonkénti megbontásban.
- További eredmény, hogy **a tárgyi eszközök elhasználtsága iparáganként és tulajdonosok szerinti bontásban bemutatásra került.** E tekintetben legnagyobb különbség az energiaiparban található külföldi és belföldi cégek között, átlagosan 30% a külföldi, és 50%-os a mutató érték a magyar vállalatoknál.

- A kutatási eredmények elemzése során **egy "automatikus" Excel táblázat (modell) került létrehozásra**, ami megkönnyítheti a további munkát, hiszen alkalmas egy szűrő beállítás megváltoztatása segítségével:
 - iparági trendek ábrázolására különféle eredmény és mérlegkategóriánként, valamint vállalati tulajdonosok szerinti megbontásban is, közel 20 évnyi adatállománnyal, ami tetszőlegesen tovább is bővíthető,
 - egy-egy konkrét vállalat esetében az eredmény- és mérlegkategóriák több éven át történő elemzésére, vagy más a listában szereplő vállalattal való összehasonlítására.
- A fentiekén túl a szerző **létrehozott egy SPSS-alapú modellt, ami segíti az egyes vállalatok klaszterekbe sorolását, valamint a klaszterek több éven át történő mozgásának modellezését.**

5. Összegző következtetések és javaslatok

A disszertáció számos újszerű, eddig részletesen nem vizsgált nézőpontból szolgáltatott információt a legnagyobb magyarországi vállalatokról, de területi korlátok miatt a vizsgálatok országhatáron kívüli kiterjesztésére nem volt mód, így azoknak a magyarországi adatokra kellett korlátozódnak.

Hasznos és kívánatos lehet, hogy más országok adatbázisaival bővüljön a vizsgálat. Így feltehetően jobban meg lehetne érteni az értékláncok, anya-leányvállalati viszonyok alakulását és esetleg új, eddig nem vizsgált nézőpontokkal lehetne kiegészíteni az eddigi kutatásokat. Ilyen vizsgálható problémakör lehet az anyaországból egy másik országba való részegység áthelyezésének megvizsgálása, annak mind a küldő, mind a befogadó országban okozott hatását tekintve.

Mivel nemcsak a vállalatok, hanem az egyes országok gazdaságai, illetve gazdasági ciklusai is hatnak egymásra, így érdemesnek tűnik első körben a Magyarország számára legtöbb külföldi működőtőkét adó országok (Németország, USA) gazdaságával való összevetés is.

Ezekén túl összehasonlítási vizsgálatokkal célszerű lenne más volt szocialista országok fejlődését is jobban megérteni és megvizsgálni. Ilyen lehet a V4 országokkal való összevetés a rendszerváltás és az országok iparágaiában végbement folyamatok és hasonlóságok elemzése. A szerző megvizsgálhatónak véli, hogy inkább az iparág, vagy az ország sajátosságai szerint tartoznak-e egy csoportba a vállalatok? Emellett érdekesnek tartaná annak megfigyelést, hogy mennyire mozognak együtt egyes vállalatok, vagy esetleg országok, hogyan erősítik fel egymást a különböző gazdaságok konjunktúrái, vagy éppenséggel fékezik egymást (pl. az egyik ország gazdasági recesszióját egy másik hogyan használja ki).

Más országokban az anyavállalatokat általában a tőzsdén is jegyzik. A rangsorokban illetve a modellben végbemenő pozícióváltozások, valamint a tőzsdei árfolyamok és forgalom összevetése, egymáshoz mért korrelációjának vizsgálata szintén tanulságos lehet. Magyarországon csak a Richter, a MOL és a Matáv (Telekom) részvényei forognak a tőzsdén, ami túlságosan alacsony számú mintát jelentene, és így nem képezhetne ilyen vizsgálat a disszertáció szerves részét.

A további kutatások speciális területként számba vehetnék és terjeszthetnék ki figyelmüket a hitelintézetekre és bankokra, amelyek esetében az összefüggéseket a speciális számviteli sajátosságok, vagyis a hitelintézeti számvitel szabályainak figyelembevételével lehetne feltárni.

A vállalatokhoz hasonlóan a bankoknál is megfigyelhetőek a különféle átrendeződések, beolvadások és felvásárlások. A csoportképzés ezért nem feltétlenül a tágabb értelemben vett iparág mentén látszik lehetségesnek, mint inkább a szűkebb értelemben vett célpiacon szerint: elsősorban lakossági, vagy vállalati ügyfelekre összpontosít-e a bank, valamint a vállalatokon belül kis vagy inkább nagy cégek a legfőbb ügyfelek, valamint a hitelek kihelyezési időtartama alapján, esetleg specializálódás szerint: projektfinanszírozás, faktoring, exportfinanszírozás (Exim Bank), stb.

A kutatás kibővíthetőnek tűnik a kisebb vállalatokra is (KKV – szektor), bár ezek száma lényegesen nagyobb és beszámolóik nem olyan könnyen hozzáférhetőek. Itt a tulajdonosi szerkezet nem pusztán külföldi és belföldi

tulajdonosra, hanem domináns és kevésbé domináns tulajdonosra is vizsgálható.

A vállalatok részletes feltérképezése sok kérdésre adhat választ és további számos további új kérdést és összefüggés megvizsgálásának igényét vetheti fel. Ugyanakkor a szerző úgy véli, hogy ezekkel a témákkal érdemes és szükséges is foglalkozni, hiszen a gazdasági folyamatok mélyebb megértését és ezáltal jobb gazdasági döntések meghozatalát segíthetik elő a jövőben mind vállalati, mind nemzetgazdasági szinten.

6. Az értekezés témaköréhez tartozó publikációk

1. SÁVAY Balázs (2017): Analysis of double duality within top50 companies in Hungary

In: Haffner Tamás, Kovács Áron (szerk.): III. Fialatok Európában Konferencia: Tanulmánykötet. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2016.11.04-2016.11.05. Pécs: Sopianae Kulturális Egyesület, 2017. pp. 166-184. (ISBN:978-615-80444-4-8) , ISBN 978-615-80444-5-5 (elektronikus)

2. SÁVAY Balázs (2017): Tendenzen in den strategischen Positionen der grössten ungarischen Unternehmen in den letzten 15 Jahren

In: Resperger Richárd (szerk.): Geopolitikai stratégiák Közép-Európában : Nemzetközi tudományos konferencia, Sopron, 2017. november 9. : Programfüzet és előadáskivonatok: Geopolitical strategies in Central Europe : International scientific conference, Sopron, 9 November 2017 : Schedule and book of abstracts. 111 p.

Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2017.11.09 Sopron: Soproni Egyetem Kiadó, 2017. p. 31. (ISBN:978-963-359-090-4)

3. SÁVAY Balázs (2016): A magyarországi legnagyobb vállalatok gazdasági teljesítményének statisztikai összefüggései

In: Kulcsár László, Resperger Richárd (szerk.): Európa: Gazdaság és Kultúra = Europe: Economy and Culture: Nemzetközi Tudományos Konferencia Sopron, 2016. november 10. = International Scientific Conference: Tanulmánykötet. 1070 p.

Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2016.11.10 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, 2016. pp. 316-334. (ISBN:978-963-334-298-5)

4. SÁVAY Balázs, SZÉKELY Csaba (2016): Változások a Top 50 vállalat rangsorában az elmúlt 15 évben [Changes in the Order of Top 50 Companies in the Last 15 Years]
GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM 2016:(4) pp. 18-39. (2016)

5. BARTAKOVICS Gábor, SÁVAY Balázs, SÁVAY Dávid (2015): Challenges of the Crisis on the TOP50 Companies in Hungary
In: Székely Csaba, Kulcsár László (szerk.): Strukturális kihívások – reálgazdasági ciklusok: Innovatív lehetőségek a valós és virtuális világokban: Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából: Tanulmánykötet. Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2015.11.12 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, 2015. pp. 463-477. (ISBN:978-963-334-265-7)7

6. SÁVAY Balázs, BARTAKOVICS Gábor, SÁVAY Dávid (2015): Analysis of Impact of the Crisis on Top50 Companies in Hungary
GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM 2015:(4) pp. 32-52. (2015)

7. BARTAKOVICS Gábor, SÁVAY Balázs (2012): Kína az új világbankár?
In: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar Tehetség és kreativitás a tudományban: nemzetközi tudományos konferencia : Sopron, 2012. május 22. : tanulmánykötet. Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2012.05.22 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar, 2012. p. 46. (ISBN:978-963-9883-92-5)

8. BARTAKOVICS Gábor, SÁVAY Balázs (2012): Kína az új világbankár?
In: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar Tehetség és kreativitás a tudományban: nemzetközi tudományos konferencia : Sopron, 2012. május 22. : tanulmánykötet. Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2012.05.22 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar, 2012. pp. 387-404. (ISBN:978-963-9883-92-5)